

מבקר המדינה
מרים-בן פורת

ירושלים, ג' בסיוון התשמ"ט
6 ביוני 1989

לכבוד
מר דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת
הכנסת
ירושלים

אישי יושב ראש הכנסת,

הנדון: דין וחשבון לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973
על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות
לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה

1. בהתאם לסעיף 10(א) לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון), על נציגי הסיעות בכנסת למסור למבקר המדינה, תוך עשרה שבועות מתום החודש שבו פורסמו תוצאות הבחירות, את חשבונותיהן של הסיעות לתקופת הבחירות.
2. תוצאות הבחירות לכנסת השתים-עשרה פורסמו ברשומות ב-9.11.1988; לכן היה על נציגי הסיעות למסור את חשבונותיהן של הסיעות לתקופת הבחירות (23.7.1988 – 1.11.1988) עד 8.2.1989.
3. בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, על מבקר המדינה למסור ליושב-ראש הכנסת, תוך שנים-עשר שבועות לאחר שקיבל את החשבונות האמורים, דין וחשבון על תוצאות ביקורת אותם חשבונות. לפיכך, אמורה הייתי למסור לך דין וחשבון על תוצאות הביקורת עד 3.5.1989. אולם, בתוקף סמכותה לפי סעיף 10(ו) לחוק המימון, החליטה ועדת הכספים של הכנסת לדחות את המועד עד ליום 6.6.1989.

4. (א) הנני מתכבדת למסור לך, במצורף, דינים וחשבונות על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, של שבע-עשרה הסיעות המפורטות להלן:

- (1) אגודת החרדים – דגל התורה;
- (2) הליכוד;
- (3) המערך;
- (4) הרשימה הדמוקרטית הערבית;
- (5) הרשימה המתקדמת לשלום;
- (6) התאחדות הספרדים שומרי תורה – ש"ס;
- (7) התחיה;
- (8) חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון, המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח); פנתרים שחורים וחוגי ציבור יהודים וערבים;
- (9) יהדות התורה המאוחדת – אגודת ישראל;
- (10) ישי – יחד שבטי ישראל;
- (11) מולדת;
- (12) מפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי הפועל המזרחי;
- (13) מפ"ם – מפלגת הפועלים המאוחדת ובלתי מפלגתיים;
- (14) צומת – התנועה להתחדשות ציונית ובלתי מפלגתיים;
- (15) רצ – התנועה לזכויות האזרח ולשלום;
- (16) תנועת המרכז – שינוי (שינוי – ל"ע-המרכז הליברלי);
- (17) תנועת כך מיסודו של הרב מאיר כהנא.

(ב) הדין וחשבון על חשבונות "ישי – יחד שבטי ישראל" בראשות ח"כ שמעון בן שלמה, נמסר לפי הוראות חוק המימון, בדבר דיווח על סיעה שקיבלה מקדמה ולא זכתה במנדט.

(ג) הדין וחשבון על חשבונות הסיעה "תנועה כך מיסודו של הרב מאיר כהנא" מוגש לך אף הוא, מאחר שהסיעה קיבלה מקדמה, בטרם נפסלה מלהשתתף בבחירות על ידי ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השתים-עשרה.

5. הוצאות בחירות

(א) אחת המטרות העיקריות של חוק המימון היתה לרסן את היקף ההוצאות של הסיעות. לשם כך נקבעו לסיעות תקרות לפי נוסחאות המפורטות בחוק זה. בהתאם לחוק המימון מחושבת תקרת ההוצאות על בסיס של יחידת מימון, הנקבעת על ידי ועדת הכספים של הכנסת והמתעדכנת מדי שלושה חדשים, לפי השינויים במדד המחירים לצרכן.

(ב) על-פי בדיקת החשבונות שנמסרו לביקורת, הסתכמו הוצאות הבחירות של הסיעות ב- 67,480,935 ש"ח. סכום זה אינו כולל הוצאות למימון אשראי, אשר לפי חוק המימון אינו בגדר "הוצאות" לענין עמידת סיעה בתקרת ההוצאות.

(ג) במערכת הבחירות לכנסת השתים-עשרה היתה חריגה משמעותית ביותר מתקרת הוצאות הבחירות כפי שהיתה בתוקף בתקופת הבחירות. עיקר החריגה היתה אצל שתי הסיעות הגדולות (ראה נספח א'). במצב דברים זה, הסיעות שחרגו כאמור מתקרת ההוצאות היו צפויות לדין וחשבון לא חיובי, שהתוצאה המנדטורית מכך היתה שלילת מימון בשיעור של 15%.

כדי למנוע תוצאה זו, וכדי להחזיר לעצמו את ההוצאות הכבדות שהוציאו, תוך חריגה כאמור, יזמו נציגיהן של שתי הסיעות הגדולות בוועדת הכספים של הכנסת החלטה, לפיה הועמדה ב-17.11.1988 יחידת המימון גם לענין מימון הוצאות הבחירות לכנסת השתים-עשרה, על 320,000 ש"ח במקום 207,900 ש"ח. החלטה זו אושרה בסעיף 2 לחוק מימון מפלגות (תיקון מס' 8) התשמ"ט-1989 (להלן – תיקון מס' 8). ההגדלה למפרע של יחידת המימון הביאה - בנוסף על הגדלת בדיעבד של מימון הוצאות הבחירות – גם הגדלה למפרע של תקרת ההוצאות.

ארבע סיעות (אגודת החרדים – דגל התורה, הליכוד, המערך והמפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי-הפועל המזרחי) חרגו מתקרת הוצאות הבחירות כפי שהיתה, בשעתה, כמפורט להלן (בש"ח):

	תקרת הוצאות הבחירות לפני התיקון למפרע		
	ההוצאה	החריגה	
(1) אגודת החרדים - דגל התורה	928,512	1,578,770	650,258
(2) הליכוד	17,744,896	23,750,183	6,005,287
(3) המערך	16,506,880	24,860,883	8,354,003
(4) מפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי - הפועל המזרחי	2,079,000	3,212,027	1,133,027

שתיים מבין הסיעות (אגודת החרדים – דגל התורה והמפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי-הפועל המזרחי), חרגו אף מתקרת ההוצאות המתוקנת (ראה להלן).

(ד) לחקיקה שעניינה תיקון למפרע של תקרת ההוצאות התייחסו קודמי בתפקיד, ד"ר י' נבנצל ומר י' טוניק ז"ל. להלן ציטוט מדבריו של מר י' טוניק ז"ל, במכתבו מ-15.3.1982 אל יושב-ראש הכנסת, המדברים בעד עצמם:

"מאחר שעיקר הביקורת של מבקר המדינה לפי חוק המימון מתקדמת בקביעה אם הסיעות עמדו בתקרת הוצאות ידועה וקבועה בעת הוצאתן, הרי שהעלאת תקרה זו בדיעבד, לאחר שההוצאות כבר הוצאו וידועות, וצמצום הסנקציה במקרה של חריגה, מרוקנים את ההגבלה שהחוק הטיל ואת הביקורת על כך מתוכנן.

על חקיקה רטרואקטיבית מעין זו בקשר למימון הבחירות לרשויות המקומיות בשנת 1978, אמר קודמי ד"ר נבנצל, במכתבו ליושב ראש הכנסת דאז, מר יצחק שמיר, כדלקמן:

'גם הפעם יש מקום להבעת הסתייגות, ואף מבחינה נוספת. הגדלת המימון במידה רבה, תוך העלאת תיקרת ההוצאות בדיעבד – לאחר שעברה תקופת הבחירות והיקף ההוצאות כבר היה ידוע, כלומר קביעת הנורמה לאחר מעשה – אינה מותירה תפקיד מרתיע משמעותי, לא לחוק ולא לביקורת על פיו, ועצם תוצאה זאת אינה לטובת מעמדו וכבודו של החוק'.

אני מצטרף, עם כל הכבוד, לדברים אלה של קודמי, וכבר הבעתי את דעתי זו במכתבי ליושב ראש ועדת הכספים של הכנסת מיום 25.2.1982.

אוסף ואומר, כי חקיקה רטרואקטיבית כמו במקרה הזה, לא זו בלבד, שהיא שוללת מהחוק את כוחו המרתיע, אלא גם מבטלת את עצם תכולתו. חקיקה זאת ניתקה את החוק מבסיסו המוסרי והשאיפה לו תוקף פורמלי בלבד."

אין לי אלא להצטרף לדעת קודמי.

יצוין, כי בבג"צ 141/82*, בהתייחסו להיבט הציבורי מוסרי של חקיקה למפרע בנושא יחידת המימון והנוסחה לחישוב תקרת ההוצאות, מצא בית המשפט לנכון להביא, תוך הבעת הסכמה, קטעים מהדברים שצוטטו לעיל.

(ה) בנספח א' מובאים נתונים על תיקרת ההוצאות של כל סיעה וסיעה ועל הוצאותיה בפועל, על בסיס החשבונות שהוגשו לביקורת. סכומי ההוצאות נקבעו על ידי משרד מבקר המדינה לאחר השלמות, תיקונים והסברים של הסיעות במהלך הביקורת.

בתקרת ההוצאות שנקבעה בחוק המימון, כפי שחושבה בעקבות תיקון מס' 8, עמדו רוב הסיעות, להוציא שתיים והן:

(1) אגודת החרדים – דגל התורה - חריגה של 138,770 ש"ח;

(2) מפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי-הפועל המזרחי - חריגה של 12,027 ש"ח.

* ח"כ אמנון רובינשטיין ואח' נגד יושב-ראש הכנסת ואח' פ"ד ל"ז (3) עמ' 141.

בהתאם לתיקון מס' 8, הסנקציה בגין חריגה מתקרת הוצאות היא שליש מסכום החריגה, ובלבד שסכום זה לא יעלה על 15% מהסכום אשר הסיעה זכאית לו למימון הוצאות הבחירות שלה. תיקון זה אינו חל על הסנקציות שהמחוקק קבע בגין דין וחשבון לא חיובי בביקורת החשבונות של סיעות חדשות.

באשר לאגודת החרדים – דגל התורה, שהינה סיעה חדשה – הסנקציה לפי סעיף 16(2)(ג) לחוק המימון היא – שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15%.

באשר למפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי-הפועל המזרחי – הסנקציה היא בגובה שליש מסכום החריגה, דהיינו 4,009 ש"ח.

6. הכנסות

(א) החוק מבטיח לסיעות מימון ממלכתי מאוצר המדינה להוצאות הבחירות שלהן. כמו-כן מותרות הכנסות מדמי חבר, ממכירת נכסים וכד'. החוק אינו אוסר קבלת תרומות של יחידים. עם זאת, אוסר סעיף 8 לחוק המימון על סיעה לקבל, במישרין או בעקיפין, תרומה מתאגיד, בין בארץ ובין בחוץ לארץ.

(ב) הסיעה רצ – התנועה לזכויות האזרח ולשלום לא עמדה באיסור של קבלת תרומה מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון. לגבי ארבע הסיעות המפורטות להלן לא יכולתי לקבוע במידת הוודאות הנדרשת, על פי התיעוד שהומצא לביקורת, כי הן עמדו באיסור של קבלת תרומה מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון:

- (1) אגודת החרדים – דגל התורה ;
- (2) יהדות התורה המאוחדת – אגודת ישראל ;
- (3) הרשימה המתקדמת לשלום ;
- (4) התאחדות הספרדים שומרי תורה – ש"ס ;

הסנקציה המירבית בגין קבלת תרומה מתאגיד בניגוד להוראות סעיף 8 לחוק המימון היא שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15%. ואולם, בהתאם לתיקון מס' 8 העניק המחוקק למבקר המדינה גם במקרה זה, כמו במקרה של אי-קיום הנחיות, את הסמכות להמתיק את הסנקציה או לשנותה בנסיבות מקלות בהתחשב באופי החריגה ובמידתה.

לגבי ארבע הסיעות המפורטות להלן הוצגו בפני נסיבות מקלות; לכן מצאתי לנכון להשתמש בסמכותי כאמור להמליץ בפניך להקל עימהן ולא להטיל עליהן את הסנקציה המירבית של שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15%:

- (1) יהדות התורה המאוחדת – אגודת ישראל – שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 10%.
- (2) הרשימה המתקדמת לשלום – שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 12%.
- (3) התאחדות הספרדים שומרי תורה – ש"ס – שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 12%.
- (4) רצ – התנועה לזכויות האזרח ולשלום – שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 3%.

לגבי הסיעה הנוותרת, אגודת החרדים - דגל התורה, נוכח אי-מתן שיקול דעת למבקר המדינה להקל בסנקציה, כאמור בסעיף 5(ה) לעיל - הסנקציה הכוללת תעמוד על שלילת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15%.

7. אי קיום הנחיות

(א) בהתאם לחוק המימון, על כל סיעה לנהל את מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה ולרשום בהם את הכנסותיה ואת הוצאותיה לפי אותן הנחיות.

לגבי ארבע סיעות קבעתי, שלא הקפידו הקפדה מלאה על ניהול מערכת החשבונות שלהן בהתאם להנחיות מבקר המדינה:

- (1) יהדות התורה המאוחדת - אגודת ישראל;
- (2) הרשימה המתקדמת לשלום;
- (3) התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס;
- (4) רצ - התנועה לזכויות האזרח ולשלום.

משום כך הדין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות של ארבע הסיעות האמורות אינו חיובי, אף בגין חריגה זו.

ארבע הסיעות כמפורט לעיל גם לא עמדו, כאמור, באיסור של קבלת תרומות מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון (ראה לעיל סעיף 6(ב)). ואולם מכיוון שבקביעת הסנקציה שהמלצתי להטיל עליהן בגין עילה זו כבר לקחתי בחשבון את העובדה שהן לא הקפידו הקפדה מלאה על ניהול מערכת החשבונות לפי הנחיות מבקר המדינה - אינני ממליצה להטיל עליהן סנקציה נוספת.

8. הסיעה ישי - יחד שבטי ישראל לא ניהלה מערכת חשבונות לפי הנחיות מבקר המדינה, ומערכת החשבונות שהגישה לא היתה מלאה. לכן אינני יכולה לקבוע אם הכנסותיה והוצאותיה היו בגבולות האמורים בסעיף 7(ב) ובסעיף 8 לחוק המימון, דהיינו אם הוצאות הבחירות היו בגבולות תקרת ההוצאות שנקבעה בחוק המימון, ואם הסיעה עמדה באיסור של קבלת תרומה מתאגיד.

לפיכך, הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונותיה של סיעה זו לתקופת הבחירות אינו חיובי; בהתאם לסעיף 13ג(ב) לחוק המימון, מי שהיו נציגיה של הסיעה אחראים ביחד ולחוד להחזיר לאוצר המדינה 15% מהמקדמה שהסיעה קיבלה.

9. במערכת הבחירות לכנסת השתיים-עשרה נתגלו מקרים של שימוש בכספי עמותות, שחלק משמעותי מתקבוליהן מקורו באוצר המדינה והועברו לעמותות על פי הוראה מפורשת בחוק התקציב, למימון פעולות חינוך ותרבות.

במקרים שבהם נתקלנו בתופעה זו, טענו הסיעות שהמדובר בקבלת "הלוואות" מאותן עמותות. לאחר שיקול ובדיקה קבעתי בכל אותם מקרים, כי המדובר למעשה בקבלת תרומות מתאגידים בניגוד להוראות סעיף 8 לחוק המימון. בנוסף על כך אני מוצאת לנכון להתריע נגד דרך פסולה זו של מימון פעילות מפלגתית, ולהפנות בהקשר זה את תשומת ליבך לסיכום הפרק הדין בתמיכות בעמותות בדו"ח השנתי 39 (שם בעמ' 312) בו קבעתי, בין היתר, כדלהלן:

"את החלטת המחוקק לתמוך בעמותות שמטרתן המוצהרת היא פעילות בעלת אופי פוליטי-תרבותי או חינוכי, אומנם יש לכבד, אך יש לפרשה פירוש מצמצם ולא כהכשר למימון פעילות מפלגתית ארגונית, באמצעות הקצבה מתקציב החינוך והתרבות".

10. מימון פעילות מפלגתית על ידי תרומות

(א) כאמור בסעיף 6(א) לעיל, חוק המימון אינו אוסר לממן-פעילות מפלגתית של סיעות על ידי גיוס כספים באמצעות תרומות ובלבד שתורמות אלה לא יתקבלו מתאגידים. כפי שעולה מהחשבונות שהסיעות המציאו, חלק משמעותי מהכספים ששמשו למימון פעילותן אכן גויסו באמצעות תרומות. מריכוז שערך משרדי עולה, כי סכום כולל של כ-14.8 מיליון ש"ח, ששימש למימון מערכת הבחירות של הסיעות לכנסת השתי-עשרה, גויס באמצעות תרומות. סכום נוסף של כ-3.8 מיליון ש"ח, שגויס אף הוא על ידי קבלת תרומות, שימש את הסיעות בתקופה 1.4.1988-30.11.1988 למימון הוצאותיהן השוטפות.

(ב) לאותם מקרים שבהם נתקבלו תרומות בניגוד להוראות סעיף 8 לחוק המימון התייחסתי כבר לעיל, בסעיף 6. כאן ברצוני להתייחס לעצם התופעה של מימון פעילות מפלגתית על ידי תרומות בסכומים גדולים. לתופעה זו התייחס כבר קודמי בתפקיד, מר י' טוניק ז"ל, במכתבו ליושב ראש הכנסת מיום 30.1.1985 :

"הביקורת נתקלה בתופעה של תרומות בסכומים גדולים מאד, שלפי התייעוד והצהרות נציגי הסיעות הנוגעות בדבר היו תרומות מיחידים, והן כאמור מותרות לפי החוק. המדובר בתרומות, שהגיעו במספר מקרים עד למעלה מ-100 מיליון שקל (כחצי מיליון דולר לפי שער החליפין בעת נתינתן) מתורמים יחידים. תרומות בסדר גודל כזה מעלות את המחשבה של עקיפת האיסור בדבר קבלת תרומות מתאגיד - דבר שלא תמיד אפשר להוכיחו.

יתר על כן, אין כל הבדל הגיוני ביניהן לבין תרומות מתאגיד. הטעם שביסוד האיסור לקבל תרומות מתאגיד קיים בלא פחות תוקף בתרומה כזאת מאת יחיד. האיסור האמור הוסבר על ידי יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, בעת הצגת הצעת חוק מימון מפלגות לקריאה ראשונה בינואר 1973, בצורך לשחרר את המפלגות, מהתלות בתומכים שונים, אשר לא רק נותנים כספים למפלגות, אלא ודאי גם רוצים לקבוע את דרכי המפלגה. תלות זו עלולה להיווצר על ידי קבלת תרומות בסכומים גדולים גם מיחידים, ולא פחות מאשר על ידי קבלתן מתאגידים. החוק בארה"ב אוסר על יחידים לתרום לסיעות סכומים מצטברים, העולים על 25,000 דולר בכל שנת לוח" [לא יותר מ-\$1,000 למועמד יחיד].

"מן הראוי, שהכנסת תתן את דעתה לצורך בתיקון החוק, כך שיגביל גם את גובה התרומות, שמותר לסיעה לקבל מיחידים." (ראה סעיף 8(ג) במכתבו של מר י' טוניק ז"ל מיום 30.1.1985 בעמוד 5 וכן מכתבו של מר י' טוניק ז"ל ליו"ר הכנסת מיום 28.8.1986 ושל השופט י' מלץ מיום 27.8.1987).

(ג) סמוך לאחר כניסתי לתפקיד כמבקר המדינה נתתי דעתי לתופעה של קבלת תרומות גדולות מיחידים, תופעה הקיימת במיוחד בסיעות הגדולות. בחנתי את הנושא הן מן ההיבט של היגיינה ציבורית והן מן ההיבט שהינחה את הכנסת בעת חקיקת חוק המימון. דברים בתמיכה להלך מחשבתי אף מצאתי בפרוטוקול הדיונים של ועדת הכספים בתיקון מס' 8 כולל מפי נציגי הסיעות הגדולות. את שיקולי פירטתי ביתר שאת בפני ועדת הכספים הנכבדה בישיבה אליה הוזמנתי על פי בקשתי. לאור כל האמור לעיל הגעתי למסקנה, שמוטלת עלי חובה ציבורית לתת פרסום לשמות התורמים שתורמו למעלה מחמישים אלף ש"ח.

(ד) עד למערכת הבחירות לכנסת השתיים-עשרה מקובל היה במשרד מבקר המדינה לא לפרסם את שמות התורמים, אף שכולם הוצגו בפני הביקורת. מאחר, כאמור, שמצאתי מקום לשנות גישה זו, הודעתי לכל הסיעות בהודעה שנשלחה ב-3.8.1988 על כוונתי לכלול בדיווח ליושב ראש הכנסת לפי חוק המימון את השמות של התורמים, שסך תרומות כל אחד מהם בתקופה הנסקרת בדו"ח עולה על סכום כולל של 50,000 ש"ח.

(ה) באוקטובר 1988 פנו אלי נציגי שתי סיעות הגדולות וטענו, שחלק מהתרומות שהן גייסו נתקבלו לפני המועד בו הובאה לידיעת נציגי הסיעה החלטת הנושא פירסום שמות התורמים. נוכח טענה זו החלטתי, שלא לתת פירסום לשמות התורמים שתורמתם נתקבלה לפני 20.8.1988. בקביעת מועד זה הבאתי בחשבון את פרק הזמן הסביר שהיה דרוש לסיעות להודיע לתורמים את דבר כוונתי לפרסם את שמם. ב-20.10.1988 הודעתי לסיעות על המועד כמתואר. בד-בבד הודעתי לסיעות, שבאותם מקרים בהם תעלה סיעה נימוקים להימנע מפרסום שם התורם, תישקל סבירות הבקשה על ידי.

(ו) כאמור, בדיון בוועדת הכספים של הכנסת, שהתקיים ב-6.2.1989 בהצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 8), התשמ"ט-1989, הבהרתי את עמדתי בנושא קבלת תרומות, והבעתי דעתי, כי ביסוד האיסור לקבל תרומות מתאגידים עמדה המטרה לשחרר את המפלגות מתלותן בתומכים שונים. הדבר בא לידי ביטוי מפורש ומודגש בדבריהם של חברי הכנסת בעת הדיונים בכנסת לקראת חקיקת חוק מימון מפלגות ב-1973. כך, למשל, הבהיר ח"כ קרגמן, מי שהיה יו"ר ועדת הכספים באותה עת: "כוונתנו לשחרר את המפלגות בארץ מהתלות בתומכים שונים אשר רק נותנים כספים למפלגה אלא ודאי גם רוצים לקבוע את דרכי המפלגה". דבר זה לדבריו הוא "בלתי רצוי וגרם לכל מיני חזיונות בלתי רצויים מבחינת המוסר הציבורי". גם ח"כ גולן, בהתייחסו לאיסור לקבל תרומות, ציין את הדבר כ"חיובי ביותר, באשר הוא משחרר את המפלגות מתלות בגופים שונים ועשוי להקל על קיום עצמאותן של המפלגות ורמתן המוסרית".

הפגיעה במוסר הציבורי, אותה ביקשו מציעי החוק מ-1973 למנוע, טמונה בכך שתרומה החורגת בהיקפה מאקט של הזדהות, יוצרת - מטבע הדברים - מצב של מחויבות אצל מקבל התרומה כלפי נותנה; ומצד התורם נוצרת ציפייה להכרת טובה, ואולי אף לתמורה, לעת מצוא מאת מקבלי תרומתו. עקרון יסוד בחקיקה ובפיסקה הוא, כאמור, למנוע מאדם הפועל בשירות הציבור להימצא במצב פוטנציאלי של "ניגוד אינטרסים" בין מחויבותו לתפקידו הציבורי לבין מחויבות אחרת שאינה רלוונטית למלוי

תפקיד זה. היטיב לבטא זאת השופט ברק בפסק דין מנחה בעניין זה, סיעת "הליכוד" בעיריית פתח-תקוה נגד מועצת העיריית פתח-תקוה ואחרים*.

אכן, בחוק נקבע איסור מפורש רק על קבלת תרומות מתאגידים ואין איסור מפורש לקבל תרומות מיחידים. אך מהדברים שנאמרו בכנסת ברור, שכוונת החקיקה היתה להשאיר על כן רק את תרומותיהם האישיות של חברים. חבר הכנסת קרגמן ביטא זאת בצורה ברורה יותר. המפלגה תוכל לחיות את חייה "בלי להיזדקק לגופים שונים ... כמו כן פרט לתרומות של חבריה". "נוכל לאסוף כספים ... רק מחברים. קיבלתי הודעה להפריש ½% ממשכורתי למפלגה, תעשה זאת גם אתה".

בניגוד לכוונות אלה התברר לביקורת, כפי שתיארתי לעיל, כי בפועל נתקבלו תרומות מיחידים בסכומים שהיו בחלקם גדולים מאד.

הדגשתי באותו מעמד, שגם קבלת תרומות כאלה לא רק נוגדת את רוח החוק ומטרתו, אלא גם יוצרת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים ופגיעה בטוהר המידות. זו גם הסיבה להחלטתי שיש לתת פירסום במקרים ראויים לזהותם של תורמים. מטרתי בפירסום שמות התורמים הגדולים היא צמצום האפשרות שתורם פלוני יוכל להשתמש בתרומתו למפלגה להפעלת לחץ או השפעה על מקבלי החלטות במנגנון הממשלתי. חשיפת שמו תקשה להעדיפו על פני אחרים, וכך תשמש בקרה על טוהר המידות של הרשות המבצעת.

(ז) כדי שאוכל לשקול בכל מקרה ומקרה את פרסום של התורם, ביקש משרדי מהסיעות, ב-26.2.1989, להפנות שאלון לכל מי שתורם אחרי ה-20.8.1988 מעל 50,000 ש"ח. בטופס נתבקש התורם לציין, בין היתר: אם כוונת מבקר המדינה לתת פרסום לשמות התורמים כאמור הובאה לידיעתו, וכן אם הוא מסכים לפירסום, ואם לאו - מה הנימוקים אשר לדעתו מצדיקים את אי הפירסום. על כוונתי לפרסם את שמות התורמים הודעתי גם ליושב ראש ועדת הכספים של הכנסת.

(ח) ביום 5.6.1989 החליטה ועדת הכספים של הכנסת: "להאריך עד יום י"ז בסיוון התשמ"ט (20.6.1989) את המועד האחרון שבו על מבקר המדינה למסור ליושב ראש הכנסת דין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות של הסיעות, לפי סעיף 10(ב) לחוק - לתקופת הבחירות לכנסת ה-12, ולפי סעיף 10(ד) לחוק - לתקופה שמיום 1.4.1988 עד יום 30.11.1988". החלטה זו נתקבלה למרות שהארכה כזו לא נתבקשה על ידי, מבלי שידעתי במדויק את נסיבות הגשתה, וחרף התנגדותי לה.

* בג"צ 551/79 פ"ד ל"ד (2) עמ' 566.

לא ידוע לי על קיומה של סמכות להעניק לאדם זכות שלא ביקש. לפיכך אני רואה כבר מטעם זה חובה לעצמי לעמוד בהחלטה הקודמת של ועדת הכספים הנכבדה מ-18.4.1989 אשר קבעה את התאריך 6.6.1989 כמועד האחרון להגשת הדו"ח על ידי, זו עמדתי גם לעיצומו של ענין. אף על פי כן ראיתי לנכון לא להתעלם ממידע ממקור מוסמך, לפיו הועלתה מטעם סיעת המערך במהלך הדיון בוועדה טענה שלפחות פירסום אחר השמות כרוך בדיני נפשות. בהבהרות נוספות שנתקבלו דובר על מקרים חמורים נוספים. לפיכך, לפני משורת הדין, מתוך יחסי כבוד הדדי בין הכנסת למבקר המדינה, החלטתי לא לפרסם בשלב זה, שלושה שמות של תורמים, עליהם הצביעה סיעת המערך ככאלה, שהפירסום עלול לסכן את שלומם. תורמים אלה יופיעו איפוא להלן ללא ציון השם ובנפרד. עם זאת, תוך חודש מהיום - כפי שהודעתי לנציג הסיעה - ייבדקו מקרים אלה לגופם ולעומקם, כדי לוודא אם אכן כרוך הפירסום בחשש כמתואר. רק אם יתברר כך ישאר שם עלום.

התרומות בהן מדובר :

א.	בסכום כולל של	238,500	ש"ח ;
ב.	בסכום כולל של	164,000	ש"ח ;
ג.	בסכום כולל של	81,613	ש"ח.

(ט) בנספח ב' למכתבי זה מפורטים שמות התורמים סכומים שמעל 50,000 ש"ח, תוך ציון הסיעה לה נועדה כל תרומה. ברשימה אינם כלולים אלה שתרמו לפני ה-20.8.1988 וכן אלה ששיכנעוני, לאור הנימוקים שהובאו בפני, שיש להימנע מפירסום שמם.

כדי לשקף את היקף התרומות בסכומים העולים על 50,000 ש"ח לתורם, אוסיף את הנתונים הבאים : עד 20.8.1988 נתקבלו תרומות מעל 50,000 ש"ח בסכום כולל של כ-2.5 מיליון ש"ח ; והתורמים שאת שמותיהם נמנעתי מלפרסם תרמו (כל אחד מעל 50,000 ש"ח) סכום כולל של כ-1.6 מיליון ש"ח.

11. סיכום תוצאות ביקורת חשבונות הסיעה לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה

(א) לגבי חשבונותיהן של עשר הסיעות המפורטות מטה ניתן בזה דין וחשבון חיובי :

- (1) הליכוד ;
- (2) המערך ;
- (3) הרשימה הדמוקרטית הערבית ;
- (4) התחיה ;
- (5) חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון,
המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח) ; פנתרים
שחורים וחוגי ציבור יהודים וערבים ;
- (6) מולדת ;
- (7) מפ"ם - מפלגת הפועלים המאוחדת ובלתי מפלגתיים ;
- (8) צומת - התנועה להתחדשות ציונית ובלתי מפלגתיים ;
- (9) תנועת המרכז - שינוי (שינוי-ל"ע-המרכז הליברלי) ;
- (10) תנועת כך מיסודו של הרב מאיר כהנא ;

(ב) לגבי חשבונותיהן של שבע הסיעות המפורטות מטה ניתן דין וחשבון שאינו חיובי :

(1) אגודת החרדים - דגל התורה -

בגין אי-עמידה בתקרת ההוצאות שנקבעה בסעיף 7(א) לחוק המימון ובגין אי-עמידה באיסור של קבלת תרומות מתאגידים בניגוד לסעיף 8 לחוק המימון - הסנקציה היא שלילת יתרת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 15%.

(2) הרשימה המתקדמת לשלום -

בגין אי-קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין אי-עמידה באיסור של קבלת תרומות מתאגידים בניגוד לסעיף 8 לחוק המימון - הסנקציה המומלצת היא שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 12%.

(3) התאחדות הספרדים שומרי תורה ש"ס -

בגין אי-קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין אי-עמידה באיסור של קבלת תרומות מתאגידים בניגוד לסעיף 8 לחוק המימון - הסנקציה המומלצת היא שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 12%.

(4) יהדות התורה המאוחדת - אגודת ישראל -

בגין אי-קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין אי-עמידה באיסור של קבלת תרומות מתאגידים בניגוד לסעיף 8 לחוק המימון - הסנקציה המומלצת היא שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 10%.

(5) ישי - יחד שבטי ישראל -

בגין אי-קיום הנחיות מבקר המדינה וחוסר האפשרות לקבוע אם הכנסותיה והוצאותיה היו בגבולות סעיף 7(ב) וסעיף 8 לחוק המימון דהיינו אם הוצאות הבחירות היו בגבולות תקרת ההוצאות בחוק המימון ואם עמדה הסיעה באיסור של קבלת תרומות מתאגיד - הסנקציה היא בהתאם לסעיף 13(ג) לחוק המימון שמי שהיו נציגיה של הסיעה אחראים ביחד ולחוד להחזיר לאוצר המדינה 15% מהמקדמה שהסיעה קיבלה.

(6) מפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי-הפועל המזרחי -

בגין חריגה מתקרת ההוצאות לפי סעיף 7(א) לחוק המימון - הסנקציה היא 4,009 ש"ח.

(7) רצ - התנועה לזכויות האזרח ולשלום -

בגין אי-הקפדה מלאה על קיום הנחיות מבקר המדינה ובגין אי עמידה באיסור של קבלת תרומות מתאגידים בניגוד לסעיף 8 לחוק המימון - הסנקציה המומלצת היא שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 3%.

בכבוד רב,

מרים בן-פורת

מתונים על הוצאות הבחירות
לכנסת השתיים-עשרה
(בשקלים חדשים)

חריגה מתקרה המותרת		תקרת ההוצאות			הסיעה
אחרי תיקון יחידת המימון	לפני תיקון יחידת המימון	הוצאות*	אחרי תיקון יחידת המימון	לפי תיקון יחידת המימון	
(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
138,770	650,258	1,578,770	1,440,000	928,512	1. אגודת החרדים - דגל התורה
	6,005,287	23,750,183	27,520,000	17,744,896	2. הליכוד
	8,354,003	24,860,883	25,600,000	16,506,880	3. המערך
		438,782	1,440,000	928,512	4. הרשימה הדמוקרטית הערבית
		707,295	1,440,000	928,512	5. הרשימה המתקדמת לשלום
		2,082,655	3,840,000	2,476,032	6. התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס
		1,662,028	3,200,000	2,063,360	7. התחיה
					8. חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון - המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח) ; פנתרים שחורים וחוגי ציבור יהודים וערבים
		894,804	2,560,000	1,650,688	9. יהדות התורה המאוחדת - אגודת ישראל
		1,519,378	3,200,000	2,063,360	10. ישי - יחד שבטי ישראל
		196,034	1,440,000	928,512	11. מולדת
		241,573	1,440,000	928,512	12. מפד"ל - חזית דתית לאומית, המזרחי - הפועל המזרחי
12,027	1,133,027	3,212,027	3,200,000	2,079,000	13. מפ"ם - מפלגת הפועלים המאוחדת ובלתי מפלגתיים
		2,374,850	3,840,000	2,476,032	14. צומת - התנועה להתחדשות ציונית ובלתי מפלגתיים
		565,537	1,440,000	928,512	15. רצ- התנועה לזכויות האזרח ולשלום
		1,970,986	3,200,000	2,063,360	16. תנועת המרכז - שינוי (שינוי - ל"ע-המרכז הליברלי)
		1,066,167	2,560,000	1,650,688	17. תנועת כך מיסודו של הרב מאיר כהנא
		358,983	1,440,000	928,512	
		67,480,935	סה"כ		

* ההוצאות נקבעו על בסיס החשבונות, שהוגשו לביקורת ולאחר השלמות, תיקונים
והסברים של הסיעות; ההוצאות אינן כוללות הוצאות למימון אשראי.

1. תרומות שקיבלו הסיעות לאחר ה-20.8.1988 בסכום כולל העולה על 50,000 ש"ח לתורם :

הסכום הכולל של התרומות (בש"ח)*	שם התורם	הסיעה
		א. הליכוד
162,000	א' מרכוס	(1)
162,000	ז' מירמן	(2)
162,000	מ' גרוס	(3)
81,000	מ' לנדאו	(4)
81,000	ש' זבלדוביץ	(5)
		ב. המערך
2,101,760	צ' ברונפמן	(1)
675,000	ג' פרידמן	(2)
489,000	ז' חשואל	(3)
320,200	א' דה רוטשילד	(4)
164,000	ל' תמן	(5)
164,000	מ' אסור	(6)
118,500	ד' כהן	(7)
113,500	י' שניידר	(8)
80,000	מ' מנדל	(9)
73,437	ג' זאבי	(10)
454,395	מ' סטיבנס	(11)
81,857	א' היאט	(12)
125,000	א' מילצ'ו	(13)
80,000	א' פיינברג	(14)
	רצ- התנועה לזכויות הארח ולשלום	ג.
162,000	ק' כהנא	(1)

*באותם מקרים שנתקבלו מספר תרומות מאותו תורם, חלקן לפני 20.8.1988, וחלקן אחרי תאריך זה, כללנו ברשימה את הסכום הכולל של התרומות שנתקבלו מאותו תורם.

2. תרומות שקיבלו הסיעות לאחר ה-20.8.1988 בסכום כולל העולה על 50,000 ש"ח לתורם ומבקר המדינה נמנעה מלפרסם את שמם לאור הנימוקים שהובאו בפניה.

הסכום הכולל של התרומות (בש"ח) -----	הסיעה -----	
	הליכוד	א.

405,000	תורם א'	
	המערך	ב.

436,480	תורם א'	
310,500	תורם ב'	

3. תרומות שקיבלו הסיעות לפני 20.8.1988 בסכום כולל העולה על 50,000 ש"ח לתורם :

הסכום הכולל של התרומות (בש"ח) -----	הסיעה -----	
	המערך	א.

163,500	תורם א'	
163,500	תורם ב'	
121,250	תורם ג'	
113,500	תורם ד'	
100,000	תורם ה'	
81,500	תורם ו'	
80,500	תורם ז'	
80,000	תורם ח'	
66,000	תורם ט'	
	הליכוד	ב.

162,000	תורם א'	
162,000	תורם ב'	
162,000	תורם ג'	
162,000	תורם ד'	
162,000	תורם ה'	
84,240	תורם ו'	
81,000	תורם ז'	
81,000	תורם ח'	
81,000	תורם ט'	
81,000	תורם י'	
81,000	תורם יא'	
81,000	תורם יב'	
81,000	תורם יג'	
64,800	תורם יד'	

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון

מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה
של הסיעות:

- (1) הליכוד;
- (2) המערך;
- (3) התחיה;
- (4) חזית דמוקרטית לשלום ולשיוויון - המפלגה
הקומוניסטית הישראלית (רק"ח), פנתרים שחורים וחוגי
ציבור יהודים וערבים;
- (5) מפ"ם - מפלגת הפועלים המאוחדת ובלתי מפלגתיים;
- (6) תנועת כך מיסודו של הרב מאיר כהנא.

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעות המפורטות לעיל לתקופת הבחירות לכנסת השתים עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.

2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעות במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעות, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -

- (א) הסיעות ניהלו את מערכת החשבונות שלהן לפי הנחיות מבקר המדינה;
- (ב) הוצאות הבחירות של הסיעות בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7 (א) לחוק המימון;
- (ג) ההכנסות של הסיעות בתקופת הבחירות עמדו בדרישות סעיף 8 לחוק המימון האוסר על קבלת תרומה מתאגיד.

3. אי לכך, ניתן בזה דין וחשבון חיובי לגבי תוצאות ביקורת החשבונות של כל אחת מהסיעות המפורטות לעיל לתקופת הבחירות.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ג' בסיוון התשמ"ט
6 ביוני 1989

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון

מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתיים-עשרה
של הסיעות:

- (1) **הרשימה הדמוקרטית הערבית;**
- (2) **מולדת;**
- (3) **צומת - התנועה להתחדשות ציונית ובלתי מפלגתיים;**
- (4) **תנועת המרכז - שינוי (שינוי - ל"ע - המרכז הליברלי).**

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעות המפורטות לעיל לתקופת הבחירות לכנסת השתיים-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.

2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעות במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעות, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 16(2)(ג) לחוק המימון, כי -

(א) הוצאות הבחירות של הסיעות בתקופת הבחירות לא חרגו מן ההגבלה האמורה בסעיף 16(2)(א) לחוק המימון;

(ב) ההכנסות של הסיעות בתקופת הבחירות לא חרגו מן ההגבלה האמורה בסעיף 16(2)(ב) לחוק המימון - לאמור הסיעות עמדו בדרישת סעיף 8 לחוק המימון האוסר על קבלת תרומה מתאגיד.

3. אי לכך, ניתן בזה דין וחשבון חיובי לגבי תוצאות ביקורת החשבונות של כל אחת מהסיעות המפורטות לעיל לתקופת הבחירות.

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת
על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה
של הסיעה החדשה

אגודת החרדים - דגל התורה

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעה אגודת החרדים - דגל התורה (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.

2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 16(2)(ג) לחוק המימון, כי -

(א) הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות חרגו מההגבלה האמורה בסעיף 16(2)(א) לחוק המימון:

הסיעה הוציאה סכום של	1,578,770 ש"ח
הסיעה היתה רשאית להוציא סכום של	1,440,000 ש"ח

הוצאות הסיעה חרגו, איפוא, בסכום של	138,770 ש"ח
	=====

(ב) הסיעה טענה שקיבלה הלוואות מגורמים שונים בסכום כולל של 909,725 ש"ח. הסיעה לא המציאה לביקורת פרטים בדבר זהות המלווים ותנאי ההלוואות. בהעדר פרטים בדבר זהות המלווים ותנאי ההלוואות. בהעדר פרטים על זהות המלווים, ועל ההלוואות ותנאיהן - אין באפשרותי לאשר, כי הסיעה לא חרגה מן ההגבלה האמורה בסעיף 16(2)(ב) לחוק המימון, דהיינו שהסיעה לא קיבלה בתקופת הבחירות תרומות מתאגידים.

3. נוכל האמור בפסקה 2 לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונותיה לתקופת הבחירות של הסיעה אינו חיובי.

התוצאה המנדטורית לפי סעיף 16(2) לחוק המימון היא - שלילת יתרת המימון בשיעור של 15%.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ג' בסיוון התשמ"ט
6 ביוני 1989

מבקר המדינה
מרים-בן פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה

של הסיעה

הרשימה המתקדמת לשלום

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הרשימה המתקדמת לשלום (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון, אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -
 - (א) הסיעה לא הקפידה הקפדה מלאה על ניהול מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה;
 - (ב) הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) לחוק המימון;
 - (ג) בחשבונותיה של הסיעה לתקופת הבחירות נרשמו, בין היתר, תרומות בסכום כולל של כ-289,000 ש"ח, שנתקבלו מחוץ לארץ ללא תיעוד, ושלגביהן לא ניתן היה לקבוע שנשמר בגיוסן האיסור על קבלת תרומה מתאגיד.לפיכך לא יכולתי לקבוע, במידת הוודאות הנדרשת, כי הסיעה עמדה באיסור על קבלת תרומה מתאגיד הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון.
3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונותיה של הסיעה לתקופת הבחירות אינו חיובי. יחד עם זאת, בהתחשב באופי החריגה ובמידתה ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, אני ממליצה, בתוקף סמכותי לפי סעיף 10(ה)3 לחוק המימון, להשית על הסיעה שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות של 12% ולא בשיעור המירבי של 15% לפי סעיף 10(ה)1 לחוק המימון.

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה

של הסיעה :

התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעה התאחדות הספרדים שומרי תורה - ש"ס (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.

2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון -

(א) הסיעה לא הקפידה הקפדה מלאה על ניהול מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה;

(ב) ההוצאות של הסיעה בתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) לחוק המימון;

(ג) בחשבונותיה של הסיעה לתקופת הבחירות נרשמו, בין היתר, שני תקבולים בסכום כולל של 208,000 ש"ח שנתקבלו מהעמותה "המרכז לחינוך תורני למורשת יהדות המזרח", כמפורט להלן:

90,000 ש"ח ביום 5.10.1988

118,000 ש"ח ביום 10.11.1988

מבירורים שנערכו על-ידי הביקורת באשר למהות התקבולים האמורים מתברר, שהמדובר ב"הלוואות" שכונו על-ידי העמותה בשם גמילות חסדים. התקבולים שנתקבלו כאמור מהעמותה הוחזרו, בערכים נומינאליים, חלקם בדצמבר 1988 וחלקם בארס 1989. רק ב-16.5.1989 שילמה הסיעה ריבית והפרשי הצמדה על ה"הלוואות". אוסיף, כי לא נמצא כל תיעוד, כדרישת הנחיות מבקר המדינה, על קביעת התנאים לקבלת ה"הלוואות", מועד החזרתן ושיעור הריבית וההצמדה.

בנסיבות אלה לא יכולתי לקבוע, במידת הוודאות הנדרשת, כי הסיעה עמדה באיסור על קבלת תרומה מתאגיד הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון.

יש להדגיש, שהעמותה שהעבירה את הכספים, כאמור, הינה עמותה הנהנית מתמיכה מתקציב המדינה.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבוניתיה של הסיעה לתקופת הבחירות אינו חיובי. יחד עם זאת, בהתחשב באופי החריגה ובמידתה ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, אני ממליצה, בתוקף סמכותי לפי סעיף 10(ה)(3), להשית על הסיעה שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 12% ולא בשיעור המירבי של 15% לפי סעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ג' בסיוון התשמ"ט
6 ביוני 1989

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון

מוגש ליושב ראש הכנסת
על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה

של הסיעה

יהדות התורה המאוחדת - אגודת ישראל

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעה יהדות התורה המאוחדת - אגודת ישראל (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.

2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -

(א) הסיעה לא שיקפה בחשבונותיה כדרוש הכנסות בסכום כולל של 300,000 ש"ח והוצאות בסכום זהה. בכך לא הקפידה על ניהול מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה.

(ב) ההוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) לחוק המימון ;

(ג) (1) הביקורת העלתה, כי העמותה "צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"י" (להלן - חב"ד) השתתפה באופן פעיל במערכת הבחירות של הסיעה ומימנה מקופתה הוצאות בחירות שהסתכמו ב-630,539 ש"ח.

אני קובעת, כי קבלת המימון כאמור מחב"ד לא לוותה בקביעת תנאים כלשהם, לא באשר למועד ההחזרה ולא בכל הנוגע לתשלום ריבית והצמדה. לאחר תקופת הבחירות החזירה הסיעה לחב"ד סכום כולל של 500,000 ש"ח.

(2) עוד העלתה הביקורת, כי ההוצאות בגין פרסום עשר מודעות בעיתונות, אשר נאספו באקראי על ידי הביקורת, לא השתקפו במערכת החשבונות של הסיעה. מהסברים שניתנו על ידי הסיעה עולה, כי מודעות אלה פורסמו שלא על דעתה על ידי גורם פרטי.

בנסיבות דלעיל לא יכולתי לקבוע, במידת הוודאות הנדרשת, כי הסיעה עמדה באסור על קבלת תרומה מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבוניותיה של הסיעה לתקופת הבחירות אינו חיובי. יחד עם זאת, בהתחשב באופי החריגה ובמידתה ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, אני ממליצה, בתוקף סמכותי לפי סעיף 10(ה)(3), לחוק המימון, להשית על הסיעה שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 10%, ולא בשיעור המירבי של 15% לפי סעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ג' בסיוון התשמ"ט
6 ביוני 1989

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון

מוגש ליושב ראש הכנסת
על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה

של הסיעה

ישי - יחד שבטי ישראל

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעה ישי - יחד שבטי ישראל (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.
 2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון, הואיל והסיעה קיבלה מקדמה ולא זכתה במנדט, אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 13ג ביחד עם סעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -
 - (א) הסיעה לא ניהלה את מערכת החשבונות שלה לפי הנחיות מבקר המדינה ;
 - (ב) לא ניתן לקבוע את היקף הוצאות הבחירות של הסיעה, ולפיכך, גם לא ניתן לקבוע אם הוצאות הבחירות שלה היו בגבולות האמורים בסעיף 7(ב) לחוק המימון ;
 - (ג) לא ניתן לקבוע אם הסיעה עמדה באיסור על קבלת תרומה מתאגיד לפי סעיף 8 לחוק המימון.
 3. נוכח האמור בפיסקה 2 לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונותיה של הסיעה לתקופת הבחירות אינו חיובי.
- התוצאה המנדטורית לפי סעיף 13ג(ב) לחוק המימון היא, כי מי שהיו נציגיה של הסיעה אחראים ביחד ולחוד להחזיר לאוצר המדינה 15% מהמקדמה שהסיעה קיבלה.

מבקר המדינה
מרים בן-פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון

מוגש ליושב ראש הכנסת
על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה

של הסיעה

מפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי-הפועל המזרחי

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעה מפד"ל חזית דתית לאומית, המזרחי-הפועל המזרחי (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.

2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון,

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -

(א) הסיעה ניהלה את מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה ;

(ב) הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות לא היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) לחוק המימון :

הסיעה הוציאה סכום של	3,212,027 ש"ח
הסיעה היתה רשאית להוציא סכום של	3,200,000 ש"ח

הוצאות הסיעה חרגו, איפוא, בסכום של	12,027 ש"ח
=====	

(ג) הכנסות של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 8 לחוק המימון.

3. נוכל האמור בפסקה 2(ב) לעיל, הדין וחשבון הניתן בזה לגבי תוצאות ביקורת חשבונותיה של הסיעה אינו חיובי.

לפי סעיף 10(ה)(2), כפי שתוקן בחוק מימון מפלגות (תיקון מס' 8), התשמ"ט-1989 התוצאה היא - שלילת שליש מסכום החריגה, דהיינו 4,009 ש"ח.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ג' בסיוון התשמ"ט
6 ביוני 1989

מבקר המדינה
מרים-בן פורת

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון
מוגש ליושב ראש הכנסת

על תוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה

של הסיעה :

רצ - התנועה לזכויות האזרח ולשלום

1. משרד מבקר המדינה בדק - על פי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון) - את חשבונות הסיעה רצ - התנועה לזכויות האזרח ולשלום (להלן - הסיעה) לתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, לפי שיטות ביקורת מקובלות.

2. על סמך הבדיקה האמורה, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעה במהלך הביקורת וכן הצהרות נציגי הסיעה, שנתקבלו כראייה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון.

אני קובעת בזה בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, כי -

(א) הסיעה לא הקפידה הקפדה מלאה על ניהול מערכת החשבונות שלה בהתאם להנחיות מבקר המדינה;

(ב) הוצאות הבחירות של הסיעה בתקופת הבחירות לכנסת השתים-עשרה היו בגבולות האמורים בסעיף 7(א) לחוק המימון;

(ג) בחשבונותיה של הסיעה לתקופת הבחירות נרשמו, בין היתר, שתי תרומות בסכום כולל של 27,216 ש"ח שנתקבלו משני תאגידים, כמפורט להלן:

MIRABAUD & CIE ש"ח מהתאגיד 25,642

DREYFUS LIQUID ASSETS, INC ש"ח מתאגיד 1,610

נציגי הסיעה הסבירו, כי שתי התרומות האמורות נתקבלו (מחמת טעות) בתום לב, וכי החלו לפעול להחזרתן לתורמים.

הואיל והאיסור על קבלת תרומה מתאגיד אינו מותנה בחוסר תום ליבו של המקבל, אני קובע, כי הסיעה לא עמדה באיסור של קבלת תרומה מתאגיד, הקבוע בסעיף 8 לחוק המימון.

3. נוכח האמור בפיסקאות 2(א) ו-2(ג) לעיל, הדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבוניתיה של הסיעה לתקופת הבחירות אינו חיובי. יחד עם זאת, בהתחשב באופי החריגה, במידתה ובטענה - שאינני שוללת - שהתרומות נתקבלו בתום לב וכן בנכונות המוצהרת של הסיעה להחזיר את התרומות, וכמו-כן לאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, אני ממליצה בתוקף סמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) להשית על הסיעה שלילת השלמת מימון הוצאות הבחירות בשיעור של 3% ולא בשיעור המירבי של 15% לפי סעיף 10(ה)(1) לחוק המימון.

מרים בן-פורת
מבקר המדינה

ירושלים, ג' בסיוון התשמ"ט
6 ביוני 1989